FOTO: WANDELNET

Kieswijzer lopen en wandelen

Positief voor lopen/wandelen | **Mogelijk positief voor lopen/wandelen** | **Niet opgenomen in programma**

Op 29 oktober 2025 vinden de Tweede Kamerverkiezingen plaats. Wandelnet heeft de verkiezingsprogramma's van (bijna) alle politieke partijen geanalyseerd op teksten en thema's die raken aan lopen en wandelen.

Voor deze Kieswijzer zijn de verkiezingsprogramma's van de PVV, VVD, D66, GroenLinks-PvdA, SGP, CDA, SP, Partij voor de Dieren, Volt, BBB, NSC, Forum voor Democratie en JA21 geanalyseerd op de volgende thema's:

- Lopen is een belangrijke vorm/onderdeel van **mobiliteit**
- Voorzieningen moeten **bereikbaar en in de buurt** zijn, dus op loop- en fietsafstand
- Lopen draagt bij aan en is belangrijk voor een goede gezondheid
- Er worden maatregelen voorgesteld die bijdragen aan **voetgangersveiligheid**
- Er komt meer **groen** in en rondom dorpen en steden
- Er komt/blijft ruimte voor **(wandel)recreatie**

Wilt u meer lezen over de inzet en standpunten van Wandelnet rondom de verkiezingen? Bezoek dan onze websitepagina over verkiezingen en lees ons position paper dat is toegestuurd aan de fracties in de Tweede Kamer.

Lopen is een belangrijke vorm/onderdeel van **mobiliteit**

PVV	VVD	D66	GroenLinks-PvdA	SGP	CDA	SP	Partij voor de Dieren	Christen Unie	Volt	BBB	NSC
		We willen vrij zijn om te gaan waar we willen, op de fiets naar school, met de bus naar het werk, voet of met auto naar de winkel of arts – net wat voor dat moment het handigst is.	Nieuwe grote voka-huisvestigingslocaties worden altijd gekoppeld aan de ontwikkeling van projecten die duurzaam ruimtegebruik, goede uitstekende loop- en fietsnetwerken, openbaar vervoer en deelmobiliteit. Meer inzet op slimmere, gezondere en schonere mobiliteit. Er komt meer nadruk op lopen, fietsen, openbaar vervoer en deelmobiliteit. Voertuigen moeten ook een betere voorrang op auto's. We investeren in voetgangersinfra-structuur.	Voor leefomgeving en klimaat is verduurzaming van het vervoer belangrijk.	We werken aan een mobiliteitsaanpak die vervuiling tegengaat en bijdraagt aan leefbaar-heid, rumtelijke kwaliteit en toegankelijkheid. De City Deal 'Ruimte voor lopen' verbindt overheid en maatschappelijke organisaties. We continueren en verbreden de City Deal naar meer gemeenten.	Iedereen moet zich vrij en veilig kunnen verplaatsen, waar je ook woont. We bouwen aan een toekomst met schone lucht, minder auto's, aantrekkelijke, betaalbaar openbaar vervoer en toegankelijke mobiliteit voor iedereen. We investeren fors in veilige en comfortabele fiets- en wandelinfra-structuur, zodat mensen uit kunstmatige duurzaam-heid kiezen voor lopen of fietsen.	Meer ruimte voor de voetganger en (elektrische) fietser en ons beleid voor en comfortabele openbaar vervoer. Fietsers en voetgangers krijgen voorrang op gemotoriseerd verkeer. Dat moet het uitgangspunt zijn bij het ontwerp en gebruik van de openbare ruimte in onze dorpen en steden. De combinatie van fietsen en lopen met openbaar vervoer (OV) is voor veel mensen in potentie een maatwerkje, gezonde, schone en fijne manier om van A naar B te reisen.	Meer wander- en fietspaden. De fiets moet een ontstrekkelijke alternatief blijven voor de auto. Een firmaaug voetgangers en fietsers. Fietspaden is daarvoor noodzakelijk.	De mobiliteit ontwikkelen we verder met frequent en hoogwaardig openbaar vervoer, deelvervoer en een goed netwerk van wandelpaden. Zo verbinden we ook de dorpen en steden in ons land. Mobiliteit begint voak met lopen en (elektrisch) fietsen op korte en middelafstanden.		

Voorzieningen moeten **bereikbaar en in de buurt** zijn, dus op loop- en fietsafstand

PVV	VVD	D66	GroenLinks-PvdA	SGP	CDA	SP	Partij voor de Dieren	Christen Unie	Volt	BBB	NSC
		Nieuwe woningen krijgen voorzieningen waar je binnen 15 minuten reisrtijke kunt lopen.	Kinderen moeten kunnatig opgroeien in de eigen wijk met voldoende basis-voorzieningen in de buurt.	Belangrijke voorzieningen zoals supermarkt en zekerhuis zijn wel de SGP betreft goed en bereikbaar bereikbaar. Ook voor mensen zonder auto.	We bouwen met oog voor de leefbaarheid van groenere steden: voldoende ruimte voor groen, klimaat-adaptief bouwen, ontmoeting en nabijheid van voorzieningen binnen in de omgevingswies. We willen integrale sturing op en investeringen in bereikbaarheid. Weg van het denken in modaliteiten.	Iedereen in Nederland moet kunnen reisen: op goede voorzieningen en bereikbaarheid, waar je ook woont.	Daarom gaan we woonwijken, steden fink vergroenen en komen er natuurupweisplaatsen op bereikbare afstanden.	Binnensteden blijven dubluus, maar we leggen geen leidende pakteerrormen op: dat is maatwerk voor gemeenten. We investeren in goede bereikbaarheid, ook zonder auto.	We stimuleren de ontwikkeling van groene, duurzame en gezonde wijken, waarin de functies van wonen, werken en recreëren goed samengaan. Belangrijke voorzieningen moeten zijn op loopafstand bereikbaar, met aantrekkelijke natuurlijke ontmoetingsplaatsen zoeet binnen als buiten.	BBB will dat Nederland weer een plek wordt waar iedereen zich thuis kan voelen – met een eigen woning, in een leefbare buurt. Een buurt met rumte voor gezien, ontmoeting en goede bereikbaarheid van de stoal zo het platteland. Scholen en voorzieningen zijn loopafstand.		

Lopen draagt bij aan en is belangrijk voor een goede **gezondheid**

PVV	VVD	D66	GroenLinks-PvdA	SGP	CDA	SP	Partij voor de Dieren	Christen Unie	Volt	BBB	NSC
	Of je nu voetbalt in de kelderklasse, fiever in de sportschuur staat of grootg gaat nederlaten sport en bewegen is gezond, brengt mensen van jong tot oud samen, bleidt ontspanning en plezier en helpt ons fit te blijven. We stimuleren dat er voldoende sport- en beweegmogelijkheden zijn in de buurt, ook bij de bouw van nieuwe wijken.	Sporten en bewegen horen bij een gezond leven. Miljoenen mensen in Nederland hebben hier bovenstein heel weet plezier aan. Of dat nu fanatiek kickboxen is, of een ontspannen dagelijkse wandeling. Elke wijk en buurt moet zo ingericht zijn dat deze uitnodigt tot bewegen. Bij de bouw wordt de regel dat er voldoende groen is en breede stoepen en voorzieningen dichbij zijn.	We zetten vol in op het voorkomen van zieeies. Voorkomen is beter dan genezen. Dat kan als we mensen helpen gezond te eten en genoeg te bewegen.	We willen dat jongeren gezond opgroeien. Daarom steunt de SGP voorstellen voor een gezonde leefomgeving en leeftrijd. Dit moet leiaad en geïntegreerd worden aangepakt.	We willen dat het lijk en de gemeenten op korte termijn komen tot een nieuw Sportakaaad (op termijn een Sportnet), om zoveel mogelijk mensen te blein bewegen en te zorgen voor voldoende sportmogelijkheden.	Bewegen en sporten houden ons gezond, zorgen voor plezier en brengen mensen samen. Tuch is sport nog te vaak iets voor mensen die het kunnen betalen. Wij zorgen dat sport en bewegig toegankelijk blijft zijn voor iedereen.	Groen doet goed. Natuur geeft energie en rooilig uit tot bewegen. We geven leeftijdbtenenities een ainvoegende plek in de zorg en de samenleving. Dankzij deze interventies worden patiënten sonns weer medicijnvrij of worden chronische zieeies voorkomen. Bij deze interventies stoon gezonde (plantaardige) voeding en voldoende beweging centraal.	Een groene omgeving met voldoende ruimte om te ontdekken, te ontmoeten, te sporten en te spelen is van grote meerwaarde voor de gezondheid van kinderen en volwassenen. We verdenken de buurt met voldoende ontmoetingsplekken in de wijk, zoals speeltuinen, buurthuizen en hangjeskeien voor jongeren.	Bij het inrichten van de publieke ruimte onderscuirt Volt met subsidies initiatieven die gezond gedrag stimuleren, zoals ontmoetingsplekken- en sportvoorzieningen, natuurbeleme en groene schoolpleinen. Gemeenten kunnen pakteerrormen aanpassen en stoten transformeren tot duiduuse groene tuinen. Hierdoor ontnaen we ruimte voor verkeerend en recreatief groen, dat mensen uitdaagt om meer te bewegen.	BBB will bijbrand aandacht houden voor gezonde leefrtijd bevordering. Zij voorkom je zieeies, verbeter je je gezondheid en verlicht je de druk op de zorg. Laatste voeding en voldoende beweging	We willen een stevige positionering van het sport- en beweegbeleid, door sport te verbinden met (jeugd)zorg, onderwijs, het bedrijfsleven en het sociale netwerk (Ingen eenzaamheid) en het voorkomen van arbeidsongeschiktheid. Fitte en mentaal gezonde Nederlanders zijn van groot belang voor de samenleving. Dit vergt een betere samenwerking, een meerjarenvisie en structurele aandacht voor het beweegbeleid.

Er worden maatregelen voorgesteld die bijdragen aan **voetgangersveiligheid**

PVV	VVD	D66	GroenLinks-PvdA	SGP	CDA	SP	Partij voor de Dieren	Christen Unie	Volt	BBB	NSC
			Binnen de bebouwde kom wordt 30 kilometer per uur de norm.	Gemeentelijke baa's krijgen meer ruimte voor verkeersinhuiding in de wijk.			Woonkernen worden zo veel mogelijk autoviij. Binnen de bebouwde kom is de maximumsnelheid 30 km per uur. Er komen meer woonerven waar de voetganger altijd voorrang heeft en de automobilist stapvoets rijdt. Zo wordt de straat veiliger voor spelen en ontmoetingsplek. Verkeersschoolkinderen zo altijdeeldd dat fietsers en voetgangers veeder groen licht krijgen.	Het aantal verkeers-dioden moet omlaag. Dat kan door een betwichtering van kwetsbare verkeers-deelnemers, zoals wandelaars, fietsers, kinderen (op weg naar school) en ouderen.	We gaan op meer plekken binnen de bebouwde kom de klomsnelheid per uur rijden. Zo verbeteren we de verkeersveiligheid en verminderen we de uitstoot in dichtbewoonde gebieden.		

Er komt meer **groen** in en rondom dorpen en steden

PVV	VVD	D66	GroenLinks-PvdA	SGP	CDA	SP	Partij voor de Dieren	Christen Unie	Volt	BBB	NSC
	Een sterke natuur zorgt voor balans. We vergroenen onze leefomgeving, zonder er iiiin grond nationaal park van te maken. Natuur en economie kunnen elkaar juist versterken. Daarom gaan we ondernemers en beeldjaren de ruimte om bij te dragen aan een gezonde leefomgeving en aan een sterke natuur. We zorgen ervoor dat deze wijken goed ingebeld zijn op het gebied van energie, sportvoorzieningen, water en groen.	We blijven investeren in aubuiuse groene wijken met toegankelij-ce, scholen, groen, speel-tuinen, kinderspeeing, zorg en ontmoetings-plekken voor alle generaties. DIEX wil een nationaal vergroeningsfonds-fond. Van geels en daken tot pleinen en stoaten laggen we groen aan. Zo maken we steden en dorpen hitbeleeendig. En zorgen we voor een gezonde en groene leefomgeving. Voor steden hanteren we de 3-30-300 regel: iedereen moet vanuit huis of werk 3 bomen kunnen zien, in wijken is minimaal 30% van de oppervlakte bedekt door bomen en iedereen woont op maximaal 300 meter van natuur.	We zorgen voor voldoende groen, parken en bomen. Steden en dorpen houden we leefbaar door te investeren in schaduwrijke bomen, afgekoelhermitig groene daken en waterspoeing.	Om de leefbaarheid in woonwijken op peil te houden is het van belang dat er een breed en gevarieerd aanbod van woningen is en dat er voldoende groenvoorzieningen zijn. Bij nieuwbouw wordt hier rekening mee gehouden.	We bouwen met oog voor de leefbaarheid van groenere steden: voldoende ruimte voor groen, klimaat-adaptief bouwen, ontmoeting en nabijheid van voorzieningen binnen in de omgevingswies.	Daarom planten we een boom voor iedere inwoner en voeren we een tondelijke groenoorm in. Als ondenker van een grootte 25 jaarplan om elke wijk in Nederland groener en leefbaarder te maken. Ook gemeenten moeten in natuurlijke meters groen per inwoner, niet in auto's per woning. Elke wijk krijgt minimaal 30 procent groenoppervlak, elke woning krijg op maximaal driehonderd meter van een groene plek, en alle bomen moeten zichtbaar zijn vanuit elk huis.	Ook wordt er binnensteddelijk natuurinclusief gebouwd, zodat bewoners voldoende groen in de buurt krijgen. De opgave voor gemeenten om meer wijkbomen toegankelijk groen in nog meer van gemeelaneel. We zorgen voor genoeg geld om natuur te behouden en meer natuur te realiseren. Want dat is dringend nodig. In grote zonneengrasiesten gebieden en in en om de stad. Er komen meer groene speelplekken en groene wandel-linten door roomtoe, zodat kinderen die speelplaatsen zelf kunnen bereiken.	Groen in de stad en het dorp zorgt voor een leefbare en koele buitenruimte. Elke Nederlander moet vanuit huis makkelijk in de natuur kunnen komen, daarvoor is een fijn en dicht fietspad-netwerk door het hele land – binnen en buiten stedelijk gebied nodig. Gemeenten houden meer ruimte in hun omgevingsplannen voor groenstroken, bomen, water en parken.	We ondersteunen gemeenten bij het realiseren van de 3-30-300 regeling in steden. 3 bomen zichtbaar vanuit ieder huis makelijk in de natuur kunnen komen, 30% van de straat heeft schaduw van bomen en het is minimaal 300 meter naar natuur. Dat kan door bestaande parkje met verbeterde vergroening.	Groen verhoogt de kwaliteit van wonen en leven. Wijken zonder groen zijn vijlken die met zakernen. Het zijn de probleemwijken van de toekomst. Daarom haren bij nieuwbouw en herinrichting we ervoor dat er plaats is voor voldoende stilmoetgelegenheden en voor leefbaarheid. Vergroening van steden. We zetten in op natuurlijke verbeeding in de steden en bewoonbe gebieden via vergroening in plaats van verstening.	In het bouwplan moet ook aandacht zijn voor investeringen in groen en natuur.	

Er komt/blijft ruimte voor **(wandel)recreatie**

PVV	VVD	D66	GroenLinks-PvdA	SGP	CDA	SP	Partij voor de Dieren	Christen Unie	Volt	BBB	NSC
		Ook als herstel van de natuur centraal staat, is er vaak ruimte voor meer van landbouw die de natuur verstent tot opwekking van energie, weiterbeeding, onderwijs of recreatie.	Ook investeren we in natuur en het aanlagen van fiets- en wandelpaden.			We hebben alternaal belang bij een goede natuur. Voor een gezonde omgeving, voor recreatie en het voorbestaan van planten en dieresoorten. Daarom investeren we in natuurgebieden en beschermen we ze en breiden we deze uit. De natuur moet voor iedereen bereikbaar zijn, daarom zorgen we voor goede bereikbaarheid van natuur en recreatiegebieden met sterke ov-verbindingen. We willen meer fiets- en wandelroutes fiets en wandelpaden blijft de natuur bereikbaar voor iedereen.	In elke provincie komt één groot nieuw natuurgebied. Aan de rand daarvan komt ruimte voor natuurrecreatie. Het hart van deze nieuwe natuurgebieden is stilgelaten voor de dieren.	We zetten als Volt in op 30% natuurfunctie van het land. Dit bestaat uit natuurgebieden, kaapeegebieden en buffersteinken met natuurinclusieve landbouw of recreatie.	Toegankelijkheid van natuurgebieden: De natuur is van en voor iedereen. Natuur moet zoals bijvoorbeeld in Noorwegen het gerol is, voor iedereen toegankelijk zijn. BBB will in rumtelijke plannen een combinatie van natuur, recreatie en landbouwrelat bevorderen.	Daarom zijn tangigdige uitgaraan nodig die financiële zekerheid bieden, met name voor agrarisch natuurbeheer en 'groene en blauwe diensten' die een goede combinatie van waterbeheer, landschap, cultuurhistorie of recreatief medegebruik.

Overige relevante punten van partijen:

GroenLinks-PvdA

- Gezondheid voorop. Een gesde gezondheid is voor de meeste menen het belangrijkste wat er is. We nemen het recht op een gesonde leef- en werkomgeving op in nationale wetgeving.
- Breie wetoort. Het uitgangspunt van ons beleid is niet pure financiel, maar gericht op het vergroten van de welvaart in breide zin. Dat betekent dat we de impact op onze leefomgeving en het welzijn van burgers meewegen, binnen en buiten Nederland, op de korte en lange termijn.

Partij voor de Dieren

- Gedrag van consumenten wordt een bernondersteel van het klimaatbeleid. Duurzame keuzes worden makkelijker, aantrekkelijker en goedkoper. In de winkel, bij het vervoer en bij beslissingen thuis.

Relevante punten van partijen die niet in dit overzicht zijn meegenomen:

JA21

- Meer bomen planten. We zetten actief in op het planten van méér bomen - ook in de steden. Jonkt Nederland groener wordt.

JAF

- Sport, sportief bewegen en een gezonde leefstijl zijn in dit kader ook van essentieel belang. De bevorderen fysieke en mentale fitheid, sociale interactie, gemeenschapsgevoel en nationale trots.

DENK *Het verkiezingsprogramma van DENK was op het moment van publiceren van deze Kieswijzer nog niet bekend.*

WANDELNET
Altijd in beweging

Stichting Wandelnet
Berkenweg 30
Postbus 846
3800 AV Amersfoort

T 033 465 36 60
info@wandelnet.nl
www.wandelnet.nl

@wandelnet
wandelnet
wandelnet
@wandelnet